

PŘEHLED
VÝZKUMŮ

61 / 2

- 2 0 2 0 -

PŘEHLED
VÝZKUMŮ

61 / 2

Odpovědný redaktor 1. čísla
Editor-in-chief of Issue 1

Petr Škrdla

Odpovědný redaktor 2. čísla
Editor-in-chief of Issue 2

Rudolf Procházka

Výkonná redaktorka
Managing editor

Martina Kudlíková

Redakční rada
Editorial board

Pavel Burgert, Falko Daim, Eduard Droberjar, Gabriel Fusek, Orsolya Heinrich-Tamáška, Miloš Hlava, David Kalhous, Michal Kara, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Adrián Nemergut, David Parma, Marek Peška, Renáta Přichystalová, Dieter Quast, Stanislav Stuchlík, Jiří Svoboda, Lubomír Šebela, Ivo Štefan, Jaroslav Tejral, Šimon Ungerman, Tomáš Zeman

Technická redakce
Technical editors

Hedvika Břínková, Zdeňka Pavková, Lenka Zahradníková

Jazyková redakce
Language editor

Jitka Procházková

Překlady
Translation

Angličtina/English: Tomasz Borkowski, David Gaul, Tereza Pohořelická Bartošková, Milan Rydvan, CHICORY s. r. o.
Němčina/German: Thorsten Kempke

Korektury
Proofreading

David Gaul, Klára Matulová, Sean Mark Miller, Clifford Michael McLenehan, Paul Michael Simpson, CHICORY s. r. o.

Sazba
Typography

Milan Filip / Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://prehled-vyzkumu.arub.avcr.cz>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně / Published twice a year.

Vydáno v Brně, prosinec 2020 / Issued in Brno, December 2020.

Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
The journal is listed in the SCOPUS citation database and in the list of ERIH PLUS scientific journals.
The journal is listed on the List of non-impact peer-reviewed periodicals published in the Czech Republic.

Copyright © 2020 Czech Academy of Sciences, Institute of Archaeology, Brno, and the authors.

Obsah

Content

Inhalt

Editorial

Studie, Articles, Studien

Petra Goláňová, Balázs Komoróczy, Matěj Kmošek, Eva Kolníková, Marek Vlach, Michaela Zeliková

New metal and glass finds from the Late Iron Age in South Moravia (CZ). The contribution of citizen science to knowledge of the La Tène settlement structure in the Břeclav Region

Nové nálezy kovových a skleněných předmětů z mladší doby železné na jižní Moravě. Přínos občanské spolupráce k poznání laténského osídlení na Břeclavsku 9

Gabriela Dreslerová

Zvířecí kosti a kostry z raně středověkého sídliště v Brně-Medlánkách

Animal bones and skeletons from the early medieval settlement in Brno-Medlánky 43

Aleksandra Pankiewicz, Sylwia Siemianowska

Early medieval glazed objects from the Wrocław and Opole strongholds: function, origin and social significance

Raně středověké glazované předměty z hradů ve Wrocławu a Opoli: funkce, původ a sociální význam 53

Jiří Doležel

Středověký areál těžby stříbra Havírna u Štěpánova nad Svratkou: dokumentace v letech 2017–2019 a problém její interpretace

Medieval silver mining area Havírna near Štěpánov nad Svratkou: Documentation in 2017–2019 and the issue of its interpretation 71

Petr Žákovský, Patrick Bárta, Jiří Hošek, Klára Rybářová

Nový nález pozdně středověkého dlouhého meče ze Ždánického lesa

A new find of a late medieval long-sword from Ždánice Forest. 113

Přehled výzkumů na Moravě a ve Slezsku 2019

Overview of excavations in Moravia and Silesia 2019

Übersicht der Grabungen in Mähren und Schlesien 2019

Bílovice-Lutotín (k. ú. Lutotín, okr. Prostějov)	129
Blažovice (okr. Brno-venkov)	129
Bořitov (okr. Blansko)	129
Brno (k. ú. Černá Pole, okr. Brno-město)	130
Brno (k. ú. Černovice, okr. Brno-město)	130
Brno (k. ú. Černovice, okr. Brno-město)	131
Brno (k. ú. Horní Heršpice, okr. Brno-město)	131
Brno (k. ú. Horní Heršpice, okr. Brno-město)	132
Brno (k. ú. Město Brno, okr. Brno-město)	132
Brno (k. ú. Město Brno, okr. Brno-město)	133
Brno (k. ú. Město Brno, okr. Brno-město)	133
Brno (k. ú. Město Brno, okr. Brno-město)	134
Brno (k. ú. Město Brno, okr. Brno-město)	134
Brno (k. ú. Staré Brno, okr. Brno-město)	136
Brno (k. ú. Staré Brno, okr. Brno-město)	136
Brno (k. ú. Staré Brno, okr. Brno-město)	137
Brno (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město)	138
Brno (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město)	138
Brno (k. ú. Trnitá, okr. Brno-město)	139

Brno (k. ú. Trnitá, okr. Brno-město)	140
Brno (k. ú. Trnitá, okr. Brno-město)	141
Brno (k. ú. Trnitá, okr. Brno-město)	143
Brno (k. ú. Trnitá, okr. Brno-město)	144
Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město)	145
Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město)	145
Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město)	146
Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město)	146
Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město)	147
Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město)	147
Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město)	147
Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město)	147
Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město)	148
Brno (k. ú. Židenice, okr. Brno-město)	148
Brodek u Prostějova (k. ú. Sněhotice, okr. Prostějov)	149
Dlouhá Loučka (k. ú. Plinkout, okr. Olomouc)	149
Dolní Věstonice (okr. Břeclav)	149
Drnholec (okr. Břeclav)	150
Drnholec (okr. Břeclav)	150
Dřínov (k. ú. Dřínov u Kroměříže, okr. Kroměříž)	150
Hlubočky (okr. Olomouc)	150
Hlučín (okr. Opava)	151
Hulín (okr. Kroměříž)	151
Hybálec (okr. Jihlava)	152

Choryně (okr. Vsetín)	152
Ivančice (okr. Brno-venkov)	152
Jamolice (okr. Znojmo)	154
Jankovice (k. ú. Jankovice u Uherského Hradiště, okr. Uherské Hradiště)	155
Jihlava (okr. Jihlava)	156
Jihlava (okr. Jihlava)	157
Jiřkovice (okr. Brno-venkov)	158
Koválovice-Osíčany (k. ú. Koválovice u Tištiny, okr. Prostějov)	158
Kralice na Hané (okr. Prostějov)	158
Kroměříž (okr. Kroměříž)	159
Kroměříž (okr. Kroměříž)	160
Krnov (k. ú. Krnov-Horní Předměstí, okr. Bruntál)	160
Kuroslepy (okr. Třebíč)	160
Kuřim (okr. Brno-venkov)	161
Litovel (okr. Olomouc)	161
Litovel (okr. Olomouc)	163
Litovel (okr. Olomouc)	163
Litovel (okr. Olomouc)	164
Litovel (okr. Olomouc)	164
Litovel (okr. Olomouc)	165
Litovel (okr. Olomouc)	165
Litovel (okr. Olomouc)	166
Loštice (okr. Šumperk)	166
Lutopecny (k. ú. Měřůtky, okr. Kroměříž)	167
Malhostovice (okr. Brno-venkov)	167
Mikulčice (okr. Hodonín)	167
Modrá (k. ú. Modrá u Velehradu, okr. Uherské Hradiště)	168
Mokrý-Horákov (k. ú. Mokrý u Brna, okr. Brno-venkov)	169
Olomouc (k. ú. Klášterní Hradisko, okr. Olomouc)	170
Olomouc (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)	170
Opava (městská část a k. ú. Malé Hoštice, okr. Opava)	171
Plumlov (okr. Prostějov)	171
Prostějov (okr. Prostějov)	172
Předklášteří (okr. Brno-venkov)	172
Rousínov (k. ú. Rousínov u Vyškova, okr. Vyškov)	173
Ruda nad Moravou (okr. Šumperk)	173
Slavičín (okr. Zlín)	173
Staré Město (k. ú. Staré Město u Uherského Hradiště, okr. Uherské Hradiště)	174
Stavenice (okr. Šumperk)	174
Stínava (okr. Prostějov)	175
Syrovce (okr. Brno-venkov)	176
Šatov (okr. Znojmo)	176
Šlapanice (k. ú. Šlapanice u Brna, okr. Brno-venkov)	177
Šternberk (okr. Olomouc)	177
Šternberk (okr. Olomouc)	180
Tišnov (okr. Brno-venkov)	181
Tvarožná (okr. Brno-venkov)	181
Uherský Brod (okr. Uherské Hradiště)	182
Valtice (okr. Břeclav)	183
Valtice (okr. Břeclav)	183
Velké Hostěradky (okr. Břeclav)	184
Velké Meziříčí (okr. Žďár nad Sázavou)	184
Vladislav (okr. Třebíč)	186
Vyškov (okr. Vyškov)	187
Zlobice (okr. Kroměříž)	187
Žatčany (okr. Brno-venkov)	187
Žerotín (okr. Olomouc)	187
Židlochovice (okr. Brno-venkov)	188

Varia

Michal Petr, Monika Sieberová

Do jaké míry lze bibliometrii aplikovat na humanitní vědy – příklad oboru History and archaeology dle manuálu Frascati

Bibliometrics: To what extent can they be applied to the humanities? An example from the field of History and archaeology (Frascati classification) 192

Zdenka Kosarová, Jan Mařík

Archeologické léto – série komentovaných prohlídek archeologických lokalit

Archaeological summer – A series of guided tours of archaeological sites 197

Zdenka Kosarová, Petr Kostrhun, Jiří Macháček

Druhý ročník Ceny Karla Absolona za popularizaci archeologie – Zlatý mamut

Second annual Karel Absolon award for the popularisation of archaeology – Golden Mammoth. 199

Balázs Komoróczy, Petr Fedor

Společnými silami za poznáním společného archeologického dědictví Jihomoravského kraje

Joint forces in order to discover the common archaeological heritage of the South Moravian Region. 209

Ivana Boháčová

Lumír Poláček šedesátiletý

Lumír Poláček turns 60 210

Jiří Doležel

Jubileum Pavla Kouřila

Pavel Kouřil turns 70 211

Editorial

Vážení přispěvatelé a čtenáři,

v polovině letošního roku byla jmenována nová redakční rada časopisu. Má nyní 24 členů, z toho 15 externích a z nich zase 6 zahraničních. Od nového složení, které zahrnuje i redaktory jednotlivých oddílů zpráv o výzkumech, si slibujeme zkvalitnění posuzovacího procesu i náplně periodika.

Aktuální číslo 61/2 obdobně jako předchozí zahrnuje recenzovanou část (studie) a nerecenzovanou, jejíž součástí se kromě zpráv o výzkumech z období středověku a novověku stala od předchozího čísla také Varia. V současné době probíhají závěrečné práce na elektronickém formuláři, do kterého se budou od příštího čísla zaznamenávat zprávy o výzkumech. Jsme rádi, že drtivá většina organizací informuje tímto způsobem o své výzkumné činnosti. Jde totiž o významný zdroj poznatků o zacházení s archeologickou částí kulturního dědictví na území Moravy a českého Slezska.

V úvodní části časopisu najdete 5 studií. Kolektivní práce Goláňová et al. vyhodnotila soubor kovových předmětů náležejících laténské kultuře ze 17 katastrů v rámci jižní Moravy, získaných z větší části pomocí detektoru kovů. Kolekce obsahuje i mincovní složku, naznačující zintenzivnění směny od 2. století př. n. l. Dvojice autorek A. Pankiewicz a S. Semianowska se věnuje nálezům glazovaných nádob a dalších předmětů z pozdní fáze raného středověku ve významných slezských lokalitách, které se občas v podobě importů vyskytují v českých zemích. Souboru osteologického materiálu z rané středověké (převážně staro- a středohradištního) sídliště v Brně-Medlánkách s pozoruhodnými nálezy celých koster zvířat včetně koně se věnovala G. Dreslerová. Dlouhodobý zájem o středověké hornictví zúročil J. Doležel ve studii, která je výstupem z projektu zaměřeného na detailní vyhodnocení nedestruktivního průzkumu lokality Havírna u Štěpánova, prováděného zejména metodou pozemního laserového skenování. Poslední článek z pera P. Žákovského se zabývá výjimečně dobře zachovaným mečem asi německého původu z přelomu 14./15. století, který byl nalezen pomocí detektoru kovů ve Ždánickém lese.

V části Varia najdeme pozoruhodné stati o bibliometrii a o programu začleňování amatérských hledačů-detektorářů do vědeckého poznávání a záchraně archeologických památek, dále přehled dění v rámci Archeologického léta, aktivit iniciovaných Archeologickými ústavu AV ČR v turistické sezóně roku 2020, a také podrobnou informaci o udělování ceny za popularizaci archeologie Zlatý mamut. Oddíl uzavírají dva medailony k životním jubileím dvou významných badatelů našeho ústavu.

V Brně, 16. prosince 2020
Za redakci Rudolf Procházka

Redakční tým si dovoluje touto cestou popřát našemu kolegovi a dlouholetému šéfredaktorovi PV Rudolfu Procházkovi k jeho 65. narozeninám pevné zdraví, mnoho badatelských úspěchů, spokojenost a hodně času na blízké a přátele. Děkujeme za tvůrčí spolupráci nejen v rámci redakce.

Dear contributors and readers,

In mid-2020, a new editorial board of this journal was nominated. Currently there are 24 members on the board – 15 of whom are outside experts, 6 of them international. The new board includes the editors of the various sections of research papers and it should bring improvements of the reviewing process and the content of the journal.

Like the previous volumes, number 61/2 includes a reviewed part – the articles – and an unreviewed part, which presents overviews of excavations of material remains from the Middle Ages and the Modern Period, and, starting with the previous volume, a section entitled Varia. Final touches are being made to the electronic form into which preliminary reports on excavations of the Middle Ages are going to be entered from the next volume on. We are pleased that most organisations use such forms to inform others about their research. It is an important source of knowledge concerning the treatment of the archaeological heritage in Moravia and Silesia.

The opening part of the journal contains five studies. The collective work by Goláňová et al. assesses an assemblage of La Tène metal artefacts discovered mostly by metal detecting in 17 South Moravian cadastres. The assemblage contains coins, which suggest a more intensive exchange beginning in the 2nd century BC. Two Polish researchers, A. Pankiewicz and S. Semianowska, studied finds of early medieval glazed vessels and other artefacts from important Silesian sites, the imports of which have also been found in the Czech Republic. An assemblage of osteological material from the early medieval (mostly Early and Middle Hillfort period) settlement in Brno-Medlánky, with remarkable finds of complete animal skeletons, was studied by G. Dreslerová. His long-standing interest in medieval mining was capitalised by J. Doležel in a study, which is an output of a project focused on a detailed assessment of the non-destructive research into the Havírna site near Štěpánov, which was done mainly by terrestrial laser scanning. The latest article by P. Žákovský is about the exceptionally well preserved sword, probably of German origin, dated to the turn of the 15th century, which was discovered by metal detecting in the Ždánický les Highlands.

The articles in Varia include topics such as bibliometrics, the inclusion of amateur detectorists into scientific research and heritage preservation, the “Archaeological Summer” – a project carried out by both Institutes of Archaeology of the Czech Academy of Sciences with a focus on the public in the 2020 tourist season – and the Karel Absolon Award for the Popularisation of Archaeology – Golden Mammoth. The section is concluded by two profiles of two important researchers from our institute at the opportunity of their birthdays.

Brno, 16th December 2020
On behalf of the editors, Rudolf Procházka

The editorial team takes this opportunity to congratulate Rudolf Procházka, the long-standing editor-in-chief, on his 65th birthday and wish him good health, successful research projects, satisfaction and plenty of time for his close ones. We appreciate working with you – not only as an editor.

Studie

*Petra Goláňová, Balázs Komoróczy, Matěj Kmošek, Eva Kolníková,
Marek Vlach, Michaela Zelíková*

**New metal and glass finds from the Late Iron Age
in South Moravia (CZ). The contribution of citizen
science to knowledge of the La Tène settlement structure
in the Břeclav Region**

Gabriela Dreslerová

**Zvířecí kosti a kostry z raně středověkého sídliště
v Brně-Medlánkách**

Aleksandra Pankiewicz, Sylwia Siemianowska

**Early medieval glazed objects from the Wrocław
and Opole strongholds: function, origin and social
significance**

Jiří Doležel

**Středověký areál těžby stříbra Havírna u Štěpánova nad
Svratkou: dokumentace v letech 2017–2019 a problém její
interpretace**

Petr Žákovský, Patrick Bárta, Jiří Hošek, Klára Rybářová

**Nový nález pozdně středověkého dlouhého meče
ze Ždánického lesa**